

ACC. N:R M. 14879 1-10.

Landskap: Skåne Upptecknare: Algot Nilsson, Osby
Härad: V. Löinge Berättare: " " "
Socken: Visseltofta Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1959 Född år 1887 i Kulleröd, Visseltofta sn.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sal och andra finrum. s. 1-10.
(skissa sid. 3 & 10.)

LuF 112

17/2-59

I undertecknads böningshus som utgöres av fyra rum och kök, kallas det största rummet för sal. Den har funnits sedan 1905 och tillkom genom en tillbyggnad av böningshuset som förut bestod av stuga och en liten kammare. I huset fanns förr ett s. k. kirsthus men som nu är omändrat till skafferim. Vid en renovering för 15 år sedan här förvarades kistor och koffertar med säng- och gånghälar samt matvaror i skåp och saltkar.

I salen finns ej eldstad utan kan uppvärmas från eldstad i angränsande rum.

Belysningen har utgjorts av en fotogenlampa hängande i taket över bordet som står mitt i rummet. Lampa hängdes upp samma år som salen byggdes.

Salen är tapetsrad vilket skedde

samma år den byggdes, 3 övriga rum
fanns tapeter förut. Tapeterna var grön-
aktiga med ljusare blommor. Tapeterna
inköptes i en lanthandel i Kisserlofta.

Tapeter hade börjat användas innan jag
minns, men efter vad jag hört av min far
och farfar började det brukas i slutet av 1870
och början 1880 talet. Förut skurade man väggar
och tak till helgerna och jag minns också
ett ställe man gjorde det vid sekelskiftet.

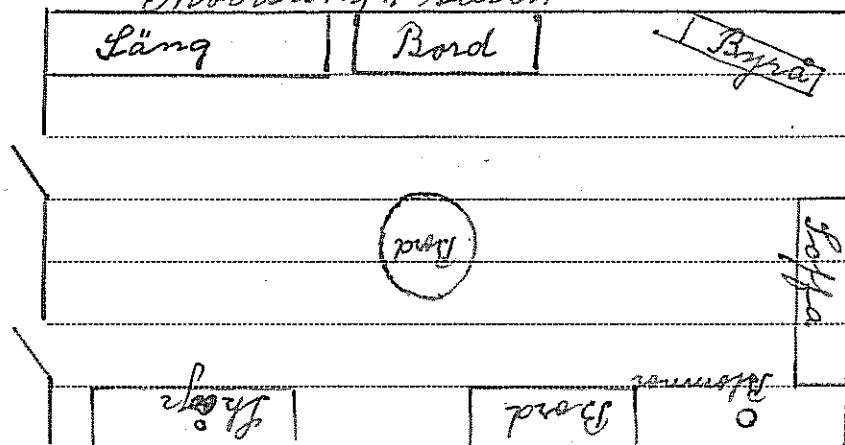
Några dekorationer har inte funnits i salen.

Panel finns utmed väggarna men endast
6 tum hög. Taket är klätt med papp och
kritat. Golvet är av spåntade granbräder och
är ej målat varför det måste skuras.

Fönstren är fyra varför rummet är ljus och
består av 6 rutor i varje fönster. Dörrarna är
s. k. spegeldörrar sammansatta av flera delar

samt ritmålade

Möblering i salen



Möblerna är av fur och målade. Loffan är stoppad och klädd med s. k. plych.

En del av möblerna inköptes då salen byggdes och en del inköpts på auktion.

De möbler som skaffades först inköptes i möbelaffär i Osby. Skåpet i salen är delvis klädskåp samt posslin och ett par lådor för böcker och papper. Detta stod förut i ett annat rum.

Lungstol finns i salen, och var stående mellan mittbordet och byrån, den var av gammal modell med s. k. gånklar och svartmålad med svarvade ben med bronserade ränder samt i sitsen en konstnärlig målning.

Musikinstrument har ej funnits i salen ty någon i familjen har ej varit musikaliskt anlagd, men i många lantbrukarehem har sådan gammalt funnits orgel och de senaste årtiondena även piano.

Salen har varit inredd med vita trädgardiner, den första tiden korta s. k. tvärgardiner men för cirka 25 år sedan utbyttes dessa mot långa gardiner men även dessa vita. Den första tiden fanns en större spegel å en byrå men på senare tid har ej spegel funnits i salen. Flera tavlor har alltid funnits på väggarna. Den första tiden var det en större

tavla med kungafamiljen under Oskar II tid samt fotografier från konfirmationstiden för familjemedlemmarna. Sedan tillkom broderade dukar med tänkespråk och verser samt tavlor med landskapsmotiv.

Trycknadsföremål har varit uppställda i byrån såsom porcelinsfigurer av djur samt fotografisar med fotografier av familjens medlemmar. Ett par fotografialbum har legat på största bordet. Den första tiden var golvet belagt med hemvävda träsmattor, men för 20 år sedan utbyttes dessa mot en stor matta. Linoleummatta har ej varit inlagd

Salen användes ej så ofta, det var mest när det var släktingar som kom på besök och om det var flera måste salen också användas som sängkammare. Vid födelskalas då grannar

och goda vänner inbjudas. Familjen används den ej om söndagarna. Senaste gången salen användes till fest var för något över ett år sedan då understecknad fyllde 70 år.

Förr då familjen var större användes salen oftare till kaffebjudningar m m. Man åt ej där men dansade någon gång och lekte jullekar om julen. Husförhållanden har ej förekommit, men några gånger studiecirkelmöten för Y. O. G. I.

Salen har använts som vigselrum en gång. Det var 1920 då min syster gifte sig. Man hade dekorerat byrån till altare och vigseln skedde framför denna. Vid denna tid var det vanligt att vigseln skedde i brudens hem, men sedan har det blivit brukligt att vigseln sker i kyrkan eller församlingshem.

Salen städas ej så ofta utan ses över då och då så att den alltid är färdig att bjuda

in gäster om andra rum ej för tillfället
ej är lämpliga.

Y byrån förvarades dukar och lakan
och för även kragar och stjärkskjortor samt
smärre prydnadsföremål

Y den s. k. storstugan var möbleringen enklare
än i salen. För fanns här väggfasta bänkar, men
som senare utbyttes mot soffor som dock ej var
stoppade. Emellan storstugan och salen var en
liten kammare och där fanns en sekretär eller
chiffonjer där ägaren förvarade värdehandlingar
och dylikt. Nya möbler inköptes en och annan
gång och då flyttades ofta gamla hörnspråk och
bänkar ut i det s. k. kisthuset vilket sedan renoverades

Varför man skaffade sal var då min far byggde den att familjen var ganska stor och bortäden liten och då barnen blev vuxna och kunde hjälpa till fick man bättre råd.

I stort sett var det under 1870 och 1880 talen som man inreda rum med namnet sal. Det var högkonjunkturen på 1870 talet med dess goda priser på trävaror som gjorde att bönderna ansåg sig kunna bygga om sina gårdar. Man byggde då ett stort rum på ena gaveln eller där man byggde två våningar ett stort rum i mitten alltså över storstugan och detta rum kallade man då sal. Man brukade sedan anordna stora kalas för släkt och grannar och långväga gäster inkvarterades för natten. Möbler som anskaffades skulle ju vara bättre än förut och man tog intryck från prästgård eller länsmansboställes möbleringar. Efter högkonjunkturens slut kom många

lantbrukare i ekonomiska svårigheter och måste låna pengar i banker eller av kapitalstarka personer. Man gick då i borgen för varandra och då någon gjorde konkurs drog han ofta andra med sig i fallet. Många gårdar bytte ägare vid denna tid, särskilt var detta fallet i Osby socken. Inflytande från städer eller stationsområden hade nog ej så stor betydelse då.

På de större bondgårdarna skedde också förändringar i vanor mellan husbonde och tjänstefolk och husbonden brukade då ej äta tillsammans med tjänstefolket utan han intog sina måltider i en särskild kammare. Husbonden brukade då ej heller delta i grovarbetet vid gårdens.

På senare år har bruket att anordna kalas vid kaffer och pensionat och hotell medfört att man ej behöver anskaffa så mycket i möbler som annars var fallet.

Nuvarande plan i böningshuset.

<i>Lal</i>	<i>Förstuga</i>		<i>Hök</i>
		<i>Stuga</i>	
	<i>Hammar</i>		<i>Bakugn Långkammare</i>

*Förutvarande plan i böningshuset före tillbyggnad och
renovering*

	<i>Förstuga</i>		<i>Hök</i>
		<i>Stuga</i>	<i>Hinskåp</i>
	<i>Hammar</i>		<i>Bakugn</i>